

المسلم والصبر

So Muslim a go So Kaphantang

(al Khutbah 39)

Ki: Alim Hassanor M. Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْ فُسْنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ
عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ . . . وَبَعْدُ:

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ.

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'alā fil Qur'ānil Karīm:

Rusulan mubasshirīna wa mundirīna li'allā yakūna linnāsi alallāhi hujjatun ba'dar rusuli. (Surah an Nisa' 4:165)

So langowan a podipodi ago so samporna a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, ago mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, ago so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salingogopap' iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allāh .

So Kazabar sii ko maana niyan ko basa na so kataronko' a go so kataplak a go so kapromasay.

Pitharo' o kominal a so Ibn al Qayyim ko osayan iyan a: Skaniyan so kataronko'a ko ginawa sa mapokas iyan ko katkawi ron a go so kanggani a go so kakompna ko dila' ko katharo' sa panon, a go so kataronko'a ko manga anggawta' sa ba makanggolawla sa kaprimorng.

Sabnar a bialoy akn so bandingan ko kaphantang a sii sa pankat a kaposan ko kiandirogoda ko ko manga onayan o kapakandato', ka kagiya oman i onayan a pd ko manga onayan o kapakandato' a miaona na mangingnindaw sa kaphantang, a go mipapatoray niyan ka so kiphamayandgn ko paratiaya a go so kanggalbk sa mapiya a go so kalindinga ko bnar a go so kaontol na pd ko manga rrgn a khasmpang skaniyan o pizakatawan a go so sagorompong, na paliogat dn so kaadn o kazabar sii ko kaphranga ko ginawa a go so kapranga ko manga salakaw a go so kazabara ko ringasa a go so siksa', a go so kapphantang sa kapagrna ko batal, a go so kabnkas o marata', a go so kathigr ko kawatan o lalan a go so kapkhapadng o manga tagota'o ko ipagokit a go so kawatan o apta'.

So kaphantang na pd ko lbi a mala' a waraan a go btad a so mbantogn skaniyan o Qur'ān a go pkhasowin iyan so kipzogo' on iyan on sa taman sa inisampay sa pito polo' a darpa' sii ko Qur'ān, skaniyan so loto' a so di dn mipndaraynonn sii ko kazmpanga ko langowan a mapitl a go margn.

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ﴿٤٥﴾

Go pamangni kano sa tabang ko Allāh sa nggolalan ko kazabar a go so kazambayang... (Surah al Baqarah 2:45)

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

Hay so siran oto a miamaratiaya pamangni kano ko Allāh sa tabang sa nggolalan ko kazabar a go so kazambayang, mataan a so Allāh na pd iyan so manga taw a barasabar. (Surah al Baqarah 2:153)

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

Hay so miamaratiaya zabar kano ago phantang kano ago pagipat kano (ko manga tamana o ingd a Islām) go kalkn iyo so Allāh ka an kano makadaag.... (Surah Ali Imrān 200).

Sabnar a inisampay so di ron kipndaraynonn a miabaloy skaniyan a ropaan a pat a rk o sagorompong a miakalidas ko kalapis.

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Ibt ko masa (1) ka so manosiya na madadalm sa kalapis (2) Inonta bo so siran oto a miamaratiaya a go minggalbk siran sa manga pipiya a go inipamagosiata iran so bnar a go inipamagosiata iran so kazabar (3). (Surah al As'r 103:1-3)

Sabnar a inisampay so kinisogo'on ko kazabar ko sagorompong a Muslim sii ko Qur'ān sa dianka' a rinayagan a mapayag, sabap oto ko kapagiinowa o Ummah Islamiyyah ko kazabar sii ko langowan a manga btad iyan na miaadn a patoray so kapamakitudmi ron sa nggolalan sank'a'i a maana oman dn kalipatan.

Go pd sa kaiimolngan a so kinisogoon ko kazabar sii ko Qur'ān a pthoron sa Makkah na miaadn a lbi a madakl, a go sii dn ko manga pgangan o manga sūrah a paganay a mamonoron na miaadn so giikakhasokasoy o kaphagaloya ko kazabar a go so kipzogo'on ko kakpiti ron a mapayag a tanto, ka kagiya so sagorompong a Muslim sii sankoto a masa na miaadn a sapankat a kalobay a go katharagombalay a go so kaito' o bagr a barandiya'.

Sa aya ibarat iyan na pinggonana'o o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so Nabī niyan sii ko kazabar sii ko Sūrah al Muzzammil a go so sūrah al Muddatthir, a siran a dow a sūrah na pd ko paganay a manga sūrah a tomoron ko Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ).

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾

Go pantang anka so nganin a gii ran panaroon a go awa inka siran sa kaawa a mapiya. (al Muzzammil 73:10)

Go so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾

Go sii ko Kadnan ka na zabar ka on. (Surah al Muddatthir 7)

Pitharo' o o Shaykh Mohammad al Gazālī a: So kazabar na pd ko manga onayan o kamamama'i a mikhasad, a go so kabatalo' a maporo', ka mataan a so manga ppn'd o kaoyagoyag na di skaniyan khatanggong o kazandag, a go so patoray o kaoyagoyag na di skaniyan kithikharas a go di khitogalin sa kazapankat inonta o manga mama a manga ala' a manga babagr a go manga batalo' a manga papantang.

Na so kalanat a go so kathigr a go so kanayaw.. na manga paparangayan a makaayon ko sosonan o doniya a makatitindg, a go so manga atoran iyan a tatap, ka so ibabasok na di magtho' ko masa dn a kapamolaa on a go di phakaonga ko masa dn a katho' iyan ogaid na patoray so kalanat a go so kanayaw sa manga olanolan sa taman sa mapragon so onga niyan a mababantak.

So wata' na khatatap a ikaogat ko kandangan o ina iyan sa manga olanolan sa taman sa madianka' so kiaadna on, sa piakitokawan rkitano o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a mataan a inadn iyan so doniya sa nm a manga gawii, a di ron margn so kaadna niyan on sa saprk mata odi na magaan a di gioto.

Pitharo' o al Imām al Fakhr ar Rāzī sii ko tafsir o katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

...وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

...Go panothol anka ko manga taw a barasabar. (Surah al Baqarah 2:155). A inaloy o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so kazabar sii ko Qur'ān sa sobra sa pito polo' a darpa', sa sianday niyan on so kadaklan ko manga pipiya.

Pitharo'o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا... ﴿٢٤﴾

Go miaadn kami a pd kiran sa manga Imām (olowan) a ipthoro iran so sogoan ami gowani a phantang siran (zabar siran)... (Surah as Sajdah 32:24)

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا... ﴿١٣٧﴾

Go miadianka so katharo' o Kadnan ka a lbi a mapiya sii ko mbawataan o Israel sabap ko nganin a siabar iran. (Surah al A'raf 7:137)

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

...وَلَنَجْزِيَنَّهُ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

...Go tankd a imbalas ami ko siran oto a mizabar siran so balas iran sabap ko lbi a mapiya a miaadn siran a gii ran nggalbkn. (Surah an Nahl 16:96)

Go pitharo' iyan a:

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُم مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا... ﴿٥٤﴾

Siran oto so imbgay kiran so manga balas iran sa makadowa sabap ko nganin a siabar iran. (Surah al Qasas 28:54)

Go pitharo' iyan a:

قُلْ إِنَّمَا يُوفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

Mataan a ithoman ko manga barasabar so balas iran sa da dn a itong iyan. (Surah az Zumar 39:10)

Go inibgay niyan a pasad ko manga barasabr a skaniyan na pd iran, pitharo' iyan a:

وَاصْبِرُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾

...go zabar kano ka mataan a so Allāh na pd iyan so manga barasabar. (Surah al Anfāl 8:46)

Go inisankot iyan so kapakataban sii ko kazabar, sa pitharo' iyan a:

بَلَىٰ ۚ إِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ... ﴿١٢٥﴾

Nkaino di, a amay ka zabar kano a go mananggila kano a go madarakp kano iran sankai na pagomanan kano o Kadnan iyo... (Surah Ali Imrān 3:125)

Go adn a tinimo' iyan a rk o manga barasabar a manga btad a da niyan timo'a ko salakaw kiran, sa pitharo' iyan a:

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

Siran oto na sii kiran so manga limo (salawat) a phoon ko Kadnan iran a go gagaw, a go siran oto na siran so miangatotoro' (Surah al Baqarah 2:157)

Sa datar anan a pphakarinyag so di kipndaraynonn ko kazabar a mala' sii ko Islam sa da' a piakammsa a katharo'a on o Imām Alī bin Abī Tālib ko: *So kazabar na pd ko paratiaya sa datar o pankatan o olo sii ko lawas, na da' a mapiya sa lawas a da' a olo niyan.*

Pitharo' o Sayed Qutb a: So kazabar na skaniyan so baloto'an ko lalan sii sankai a panolon, ka kagiya so lalan iyan na mawatan a margn a mappno' a manga balamban a go pangalang a go manga sorok a kaddmpasan sa manga rogo' a go manga wangay a go manga ringasa a go tioba', na so kazabar na mapangingindaw sa madakl a manga shayi'.

- So kazabar sii ko manga baya' o ginawa, a go so manga panginam iyan a go so kalobay niyan a go so di niyan kaphakatigr sa giinggagaan, a go so kapzabar iyan ko kagaan o kapmbokla on sa magaan.
- So kazabar ko kabaya' a ginawa o manga taw, go so kalobay ran, go so kada' a plng iran, a go so kandadaraynon iran, go so kapakasisilay o manga waraan iran, a go so kapnggagaan iran ko kapropo'a iran ko manga onga o panagontaman ko da on pn kaloto'i.
- So Kazabar ko kapagrna ko kaphakala' o marata', a go so gasta' o kapangalandada.
- So kazabar ko kaito' o pphananabang, a go so kalobay o phagogop, a go so manga rarasay a khabalak ko lalan a go so manga waswas o shaytan sii ko manga masa a margn a go masimpit.
- So kazabar ko kapait o Jihād sii sankai langon, a go so pkhabonkatan iyan sii ko ginawa a pd sa kazasariat a pizoson a pd sa masakit a go gani a go karimorng, a go so kalobay o sarig ko sabaad a manga masa sii ko mapiya, a go so kaito' o arap sii ko waraan o manosiya.
- So kazabar ko oriyen oto sii ko kakompna ko ginawa sii ko masa a kapakagagaga a go so kapakatataban a go so kaalawa ko kapakadadaya' sa okit a kapangalimbabaan a go kapanalamat (...) a go so katatap ko kapakadaya' a go sii ko mapitl sa matatap so kikokoyapt ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa ron pakandoda so langowan o mambbtad sa kathatana' a go sarig a go kapananankopan.

So kazabar sii sankai langon – a go sii ko datar iyan - a pd sa khabalak o phagokit sankai a lalan a mawatan na di skaniyan khiropa o kamataani ko manga katharo'. So manga katharo' na di niyan khitogalin so mitotoro' a thitho anka'i a manga rrgn a karomasayan. Aya mataan na khasabot ankanan a mitotoro' iyan o taw a miaromasay ko manga rrgn ko lalan a go kiataaman iyan so kararas iyan a go minizolbiya iyan a

go kiazinagadan iyan sa palaya iyan dn miniprompaka' so manga pipitl iyan a go so manga rrgn iyan sa so dn so ginawa niyan.

So Qur'ān ko kadaklan ko manga ayat iyan na pphanotholn iyan ko Nabī niyan a go sii ko Ummah Islamiyyah so nganin a inikaromasay o manga Nabī a go so manga Sogo' sii ko kapphanolon iran, a go andamanaya i kianggomaana iran ko kazabar sa taman sa piakandato' siran o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرُوا عَلَيَّ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ
نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ۗ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبِيٍّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

Go sabnar a adn a piakambokhag a manga Sogo' ko miaonaan ka (hay Mohammad) na mizabar siran ko nganin a piakambokhag siran on a go riningasa siran sa taman sa miaoma siran o panabang ami, go da' a phakasambi ko manga katharo' o Allāh, go sabnar a miaoma ka a pd ko manga thotholan ko manga Sogo' (Surah al An'ām 6: 34).

Sii ko along anka'i a ayat na pitharo' i Sayed Qurb a inikalimo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Mataan a so lalakaw o panolon (da'wah) sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na mangngsb ko miaonaona a manga btad, a lomolomang ko manga snkr o masa, a tomtnkayos ko lalan, a mathitho i lalakaw, a mabkn i lakadan, a phagalangan so lalan iyan o manga baradosa a phoon ko langowan a lompokan, na pkhasogat o ringasa iyan so pkhasogat iyan a pd ko manga taw a pphamanolon sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa pndogayas so rogo', a go pkikayambr so manga anggawta', na so lalakaw na tomtnkayos dn sii ko lalan iyan a di phanilay a go di khalobayan, a go di pmbasowi', a go di khabankiring.. na so khabolosan na skaniyan dn so kharombaana, minsan pn miakalndo so masa, a go mapiya pn miakawatan so lalan a pndlgn, na mataan a so panabang o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na tatap dn a matatago' a phnayaw ko kaposan o lalakaw.

So thotholan ko manga Nabī na mappno' a kazabar siran i manga ala' ko manga taw i tiyoba' a go siran i lbi kiran a manga ala' i kazabar, a go lbi a mala' kiran i balas.

Komowa tano sa ibarat a satiman ko nabi a pd ko manga nabi o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a tiniyoba sa mala' a tiyoba ogaid na miphantang skaniyan sa kaphantang a mabagr sa taman sa miadarakp skaniyan o panabang o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go piakandato' iyan ko lopa'.

Skaniyan so Nabī Yūsuf - alayhi as salam - a so tionay niyan so kaoyagoyag iyan sa maririnkit a manga tiyoba a go manga pipitl na pinggomaan iyan so kazabar sa taman sa siabt skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a makatataban, sa da skaniyan mapangangalk o manga okit o pagita' a go da skaniyan magawi o phizoson a pangrar sii ko kapakadadaya' a go sii ko kamotowan.

Na miaadn a aya balas iyan sabap ko nganin a siabar iyan na so:

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ۗ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا
مَنْ نَشَاءُ ۗ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

Go datar oto a piakandato ami so Yusuf ko lopa' a pndrang on sa sa dn sa kabaya iyan, imbgay ami so limo ami ko taw a khabayaan ami, sa di ami pagilangn so balas o manga taw a giphiapiya. (Surah Yusuf 12:56)

Sabnar a tomioron so sūrah Yūsuf a so kaaawidan iyan so thotholan on sii sa masa a malitng sii ko thotholan ko panolon a Islam, gowani a tomoron ko poso' o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ko oriyan o kiawafat o bapa' iyan a so Abū Tālib a so inibgay niyan a pasad so kaziyapa niyan on a go so kaplindinga on, sa tianggong iyan so manga sasakit iyan sa taman sa kaposan, a go so kiawafat o Ina o miamaratiaya a so Khadījah a karoma o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ), a so miaratiaya on ko masa a kiasankaa on o manga taw, a go binar iyan ko masa a kiapakambokhaga on o manga taw a go inisakodo niyan on so tamok iyan ko masa a pikawiswisan o manga taw niyan.

Sabnar a kiamasaan anka'i a masa a malitng a so initoron on anka'i a sūrah o Yūsuf so garobat a mabagr sii ko Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go so siran oto a miamaratiaya a pd iyan, a so maiinam o Quraysh sii ko Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ko oriyan o kiawafat anka'i a dow a sariga' iyan so kapakasakiti ran on sa minisogat iran on so sabaad a pphananggilaan iyan a pd sa ringasa, na miaadn so sūrah Yūsuf a bolong a phakapiya ko manga pali' o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go so miamaratiaya a pakadadapanasn.

Sa inaloy o ayat sii ko surah so waraan o panolon o manga sogo a go so manga romasay ran, a go so pkhabaak iran a pd sa siksa' a go margn, a go pangangalk a go sanaat, a mataan a gia'i na sostonan a pd ko manga lalan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a da' a phakalidas on a isa bo' apiya pn skaniyan na nabi a sosogo'on, sa da' a pd sa sogo' inonta a piakambokhag skaniyan o pagtaw niyan a go riningasa iran a go pinggalbk iran so kabono'a iran on, ogaid na so manga sogo' langon na miaadn siran a gii siran zabar sii ko manga rrgn ko lalan o panolon sa pthanggongn iran so phizoson a siksa' sa di siran pmbasowi' a go di siran mbaroba na minsan pn mabasng so ringasa na phagalawn iran a kapantang a go gii ran imbts ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na miaadn a so kapakataban na aya iran inampda' sii sa kaposan, *Taman sa amay ka idaplak so manga Sogo' sa tankdn iran a (manga taw a siogoan kiran) a piamrakan siran na maoma siran (a manga sogo) o panabang ami na ilidas ami so taw a khabayaan ami sa di dn kharn so siksa ami ko pagtaw a manga baradosa. (Yūsuf 110).*

Go datar oto a pphanotholn o Qur'ān sii ko Ummah Islamiyyah so btad o pagtaw a miaadn a pakadadapanasn ogaid na mizabar sii ko sanaat a misosogat on sa taman sa piakawaris siran o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko lopa' o ridoay ran a go piakandato' iyan siran sa sabaad a masa, mataan a siran so mbawataan o Israel a so pitharo' kiran o Musa a: *Pamangni kano sa tabang ko Allāh a go zabar kano, ka mataan a so lopa na rk o Allāh a phakiwarisan iyan ko taw a khabayaan iyan a pd ko manga oripn iyan, sa so khabolosan na rk o miamananggila. (al A'rāf 128).*

Inipangnda'o kiran o Mūsā a so khi manga rk ko panolon na da' a apasa iran a rowar sa sasatiman a skaniyan so apasa a mabagr a kasasarigan, a sariga' a satiman a skaniyan so dokapila' a mabagr a go wajib kiran so kazabar sa taman sa iidin o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so tabang iyan sii ko waqto a ppntoon iyan sabap ko ongangn iyan a go so kata'o niyan, sa di siran pnggagaan, ka siran na di ran khasarzbanso gayib a go di ran katawan so mapiya, a go mataan a so lopa' na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na phakiwarisan iyan ko taw a khabayaan iyan a pd ko manga oripn iyan sa makaayon ko sostonan iyan a go so ongangn iyan, sa di pagilaya o manga pphamanolon so manga rinayagan o manga btad a so aya kakhailaya on o manga taw a phagilay na so tāgūt na makambbkn ko lopa' sa di ron phagikaika'.. a so khirk ko lopa' a go so

makamimilik on na skaniyan i pthankd o anda a masa i kambogawa niyan ko giimangalandada, sa sambian iyan siran sa salakaw kiran a pagtaw, sa so khabolosan na rk o manga taw a miamananggila ko dosa, miakalndo so masa antaa ka miakababa', na di dn khipansir sa poso' o manga taw o panolon so kawan ko khabolosan, a go di siran khaikmat o thatakna' a btad a go so giikazorundayong o manga tagut sii ko manga ingd, sa ba iran pagantapa sa siran na tatap ko lopa, aya mataan na khaoma dn so masa a phagombasay so ronda iran ko kakharompaki niyan ko sostonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a di ndaagn a go di thabann.

Go datar oto a piayag o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii sa darpa' a salakaw ko kitab iyan a maporo' a pinili iyan ko mbawataan o Israel a manga olowan a aya mala' a sifat iran na so kazabar a go so kabagr o yaqin.

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ۖ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

Go miadn kami a pd kiran sa manga imam a ipthoro iran so sogoan ami gowani a zabar siran, a go miaadn siran sabap ko manga tanda ami a tatankdn iran. (Surah as Sajdah 32:24).

Sii sankoto na adn a piakitokawan iyan ko sagorompong a maito' sa masa oto sii sa Makkah, a go rk o Ummah Islamiyyah sii ko langowan a masa a go darpa' a kapzabar iyan sa datar o kiazabar o miangapipili' a pd ko mbawataan o Israel, a go datar oto a madadalm ko ayat so kapthankda ko okit o kandato a go so kapagolowan a skaniyan so kazabar.

Sa pitharo' o an Nasafi a sii sank'a'i a ayat a adn a dalil on sa mataan a so kazabar na aya onga niyan na so kapndato'i ko manga taw.

Na so pndirogod ko kitab o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na khatoon iyan a so kapasadan ko kazabar na misasarta' on lalayon so kipzogo'on ko kazabar a giyoto na sii ko manga darpa' a madakl.

Pd on so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

فَاصْبِرْ ۖ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

...Zabar ka, mataan a so khabolosan na rk o miamananggila. (Surah Hud 11:49).

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ
الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾

Sabnar a miaona dn so katharo' ami ko manga oripn ami a manga Sogo * Mataan a siran na siran so tatabangan * Go mataan a so sondaro ami na siran so phakadaag. (Surah as Saffat 37:171-173)

Oriyan iyan na miakaoma a makatotondog on so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾

Talikhod inka siran sa di bo mathay a masa. (Surah as Saffāt 37: 174)

Pitharo' o Ibn Kathīr a:

Sabar anka so siksa' iran, sa nayaw ka sa kotika' a di mathay, ka matatankd a mapmbagian ka so khabolosan a go so tabang o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾

Mataan a skami na thabangan ami so manga Sogo ami a go so siran oto a miamaratiaya sii ko kaoyagoyag ko doniya a go sii ko gawii a kapakatindg o manga saksi. (Surah Gafir 40:51)

Sa miakaoma ko oriyān iyan so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ... ﴿٥٥﴾

Zabar ka ka mataan a so talad o Allāh na sangat a bnar... (Surah Gafir 40:55)

Sa datar anan a pthankdn o Qur'ān a mapiya pn mialanggay so masa a go mapiya pn malombat so kaphakaoma o tabang o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so kapakandato' a go mapiya pn pkhagokt so mambbtad, a go mapiya pn giimbaropa so manga sabap na mataan a so talad o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so kapasadan iyan na da' a sankaan a phakaoma dn, ka kagiya kapasadan o makamimilik ko langowan taman.

Adn a Titik a di mipndaraynon a wajib a pakarayagn:

A skaniyan a mataan a so kazabar - sii ko sabot on o Islam - na kna' o ba aya maana niyan na so kasanka' a go so kadarkt sa pantag sa kapnayawa ko kapakaslang sa di dn kowaan so manga sabap, aya mataan na skaniyan so kakompna ko ginawa ko kaonoti ko baya' a ginawa niyan a go so kathapapay ko kalk, sa skaniyan a kazabar na so kabarasaa ko ginawa sii ko karompaki ko manga rrgn a go so manga pipitl, ka mataan a so Ummah Islamiyyah na di niyan dn khakowa so nganin a khabayaan iyan inonta o misabap ko kapanginsabar iyan sa tanggongn iyan so langowan a margn sa pantag sa kisampay ko simalaw.

Sabnar a mizabar so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go so manga Muslim a pd iyan sii sa Makkah ko manga tiyoba' on ko masa a inokitan iyan a langowan a lalan sa pantag sa kaphloba sa lopa' a masibokar a ron phakatkas, sa mapamola niyan on so panolon iyan sa taman sa miaadn so kiatogalin sa al Madinah al Munawwarah sa miapakatindg iyan on so parinta o Islam.

Imanto.. na so Ummah Islamiyyah na dadaraan iyan i kasbang o panabang o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so kapakandato'a niyan on ko pagtaw a Islam, na mataan a paliogat on a kanggomaan iyan sii ko lalakaw niyan a pakambabarakatn – sii ko kapzong iyan ko kapakandato' iyan – sa gomaan a kazabar, a so gomaan o Ummah a Islamiyyah ko paganay a masa niyan gowani a kalolombokan o manga Muslim so pimbarang a siksa', a datar o Bilāl, Khabbāb, Suhayb, Ammār, Yāsir, Sumayyah, a go so salakaw kiran... na so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a da' a mamimilik iyan a khitabang iyan kiran a rowar sa kapzogo'a niyan kiran ko kazabar, sa pphagtadan iyan siran sa kapakaslang a go pphanotholn iyan a rk iran so Sorga'.

“Da’ maadn so kazabar a aya iran gomaan ko kallmki kiran, ka mataan a so manga gomaan na ndadakl sii ko tangan o manga Muslim sa masa oto, ogaid na so panolon na da on panarig sii sankoto a pankat iyan a mattdo’, ko kasasagompot o ringasa a go so kapridoay, ogaid na miaadn a aya gomaan o sagorompong a paganay ko manga Muslim na so kazabar a go so katanggong, a go so kanggalbk a tatap, a go so kandirogod a lalayan a go so kapanambayang ko manga gagawii a go so kapagiyasa a go so kambarasa’. Sa madadalm siran ko kapananankopan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go kapanarig a sanang a go simba a mabagr a go panizakay a di indaplak.

Na da’ a sankaan a so giinggalbk a tomatankd a pd ko manga pagtaw o Ummah Islamiyyah a go so siran oto a giimanizakay ko kamataani ko kapakandato’, na matatankd a pagalangan siran o manga balamban a pphagayan ko manga lalan, a go sagozobn siran o ripors o tiyoba a go so manga tpng a go pthimotimo’an siran o bagr o marata’..na da’ a patoray kiran a rowar sa kapanarig iran ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go mbaloto’an siran ko kazabar, balabaw sankai a masa a kapapantagan a go so phakasalono’ sii ko iringa’ anka’i a pagtaw, a skaniyan na masa a mabasng a bithowan skaniyan o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa manga gawii o kazabar gowani a tharo’ on iyan a:

Mataan a adn ko talikhodan iyo a manga gawii, a so zasabar on na datar o gomagamak sa waga a apoy, a so taw a gii ron nggalbk sa mapiya na adn a balas iyan a datar o balas a lima polo a taw, na pitharo iran a: Hay Rasulullah, lima polo’ kiran antaa ka lima polo’ rkami? Na pitharo’ iyan a: Lima polo’ rkano (pianothol i at Tirmidī).

“Na da’ a paliogat ko oman i Muslim a rowar sa katanggonga niyan ko manga rrgn sa di magogowad, sa nayawn iyan so onga o galbk iyan mapiya pn mawatan, sa sangoran iyan so manga awid mapiya pn mapn’d, sa sabap sa poso’ a da’ a khisogat on a sankaan a go akal a da’ a khipansir on a kalmk, sa wajib a matatap skaniyan a katatago’an sa madakl a sarig a thatakna’, sa di khalimpa’ o gabon a pzagad ko kawang apiya pn pizonosonoan iyan, ogaid na khatatap a tomatankd sa so manga papata’ o kapakataban a go so liwanag na tankd a phakaoma, a go pd sa kaongangn so kapnayawa on sa kananay a go kalanat a go katankd”.

“Go da’ a sankaan a so kabalaka ko manga pan’kaw o masa sa nggolalan sa pamikiran a maliwanag a go kapagiasa’ a tarotop na aya lbi a phakanggay a gona ko manosiya, a go aya malbod a kakhabin’sa niyan ko manga btad iyan, pitharo’ o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

ج وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

Amay ka zabar kano a go mananggila kano na mataan a giyoto na pd ko matthkhs a manga btad. (Surah Ali Imrān 3:186)

Mataan a so kazabar – ko manga tiyoba’ – na mapiya pn miathay na phaninggaposan ko kapakataban, sa khaadn so khabolosan a rk o miamananggila, ko oriyān o panagontaman a go so kadakl o manga tpng. Sa gianan i lalan o manga Nabī, a panolon, ..tiyoba.. kaphantang... na sii sa kaposan na kapakataban a mabagr, pitharo’ o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko gii niyan kimbitiarain ko Nabī niyan ko oriyān o kiapanothola niyan ko thotholan ko Nabī Nūh a go so kiapakindng’ga iyan ko pagtaw niyan sa miathay a masa a go so kiaphantang iyan a:

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ ۖ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ
هَذَا ۖ فَاصْبِرْ ۗ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

Gioto na pd ko manga thothol a gayib a iphagwahi ami skaniyan sii rka, a da ka maadn a katawan ka skaniyan ska a go di pn so pagtaw nka ko onaan anan, na zabar ka ka mataan a so khabolosan na rk o miamananggila. (Surah Hūd 11:49).

“Khaadn so kaphromasay a mala’, na so manga sasakit na makapzasaginda’i, ogaid na wajib rkitano so katnkayos ko lalan a go lomontana tano sa itoman tano so patoray rki tano a galbk, sa ski tano i phakalaba sii sa kaposan, sa pd tano so kaphantang sa phakato’a so inimbasok sa makaphragon tano sa idin o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a Kadnan o manga kaadn”.

Sii ko kaposan anka’i a pangilay na ptharo’on akn a:

Mataan a so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na pithaladan iyan so Ummah Islamiyyah ko kapakapndato’ iyan, na so kapasadan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na di pndorat. Na a may ka aya ndorat so miamaratiaya ko di niyan kakowaa ko manga sabap o kapakandato’, sa da iran maadn so manga onayan iyan na andamanaya i kakhisampay ran ko kapakandato’ iran? Odi na andamanaya i kakhamataani ran on?

Andamanayai kaphamikira sa kapakapndato’a o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko pagtaw a Islam a da niyan matoman so paratiaya sa nggolalan sa katharo’ a go parangay a go sosonan a kaoyagoyag... sa da niyan mapayag anka’i a paratiaya sii sa ropaan a galbk a mapiya a ipthagompiya skaniyan o kaoyagoyag..

A go da iran mapakatindg so simba iran ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), a so simba a ontol a romarankom a so phagatorn iyan so kaoyagoyag o Muslim sii sa langowan a maroni a go mala’ ipoon ko masa a kapaliogati ron na taman ko masa a kakhapandos o napas iyan..

Go da iran pn matankd so kaphayaga iran ko kaaadn iran sii ko kalamalama o kata’o..

Go da iran pn matankd so kapnjihad iran sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa thitho a jihād..

Go da iran pn mitindg so sangan iran a romasay a so iniporo’ siran o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sabap on, a skaniyan so kandolona ko manga taw sa kasimbaa iran ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa miliyo siran phoon ko manga lilibotng sa makasong siran ko sindaw..

Go da iran pn misangan so thitho a kazabar a go so kabaloy niyan a lalan ko kapangni sa tabang ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى)..

Gianka’i a manga onayan a go so salakaw ron na mititindg iyan so sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a so patoray ko Ummah Islamiyyah a kaokit iyan on, da’ dn a miakaisa bo’ a miokit anka’i a Ummah sii ko sosonan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go inikokom iyan anka’i a sosonan sii ko kaoyagoyag iyan a go inikasoat iyan sii ko langowan a btad iyan inonta a kamataan an iyan so kapasadan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko kapakandato’ iyan a go so kapakasarig iyan.

Na da dn a miakaisa bo’ a siopak on o Ummah anka’i a sosonan inonta a mibagak skaniyan ko ikog o lalakaw a go makarondan sa makadapanas, sa mapokas skaniyan a go kabokaan iyan so dndman o kadato’ a go so bagr sii ko kamamanosiya’i sa misogat on so kalk a go so sawan sa singgawtn skaniyan o manga rido’ay niyan sa mabagr.

Tanodan a so talad o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na mamamantk, na so sarat o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na katotokawan, na sa taw a kabaya' iyan a makowa niyan so pagtad na tomana niyan so sarat, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Antaa i makalawan sa kapakatotomana sa pasad ko diandi iyan a di so Allāh. (an Nūr 55).

Manga Oripn o Allāh: Giyanan i bandingan ko Kaphantang a patot ko oman i sanang a Muslim a masabot iyan a go minggolalan iyan ko kaoyagoyag iyan.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kullī dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.